



۱۱.۹.۱



دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده فنی و مهندسی

گروه مهندسی عمران

پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد عمران - سازه

---

## بررسی رفتار و استقامت بنای تاریخی گنبد سبز مشهد در برابر زلزله

---

استاد راهنما: دکتر رضا رهگذر

۱۳۸۷ / ۰۷ / ۲۷

مؤلف: مهدی مقدس

۱۱۰۹۰۱



دانشگاه شهید بهشتی کرمان

این پایان نامه به عنوان یکی از شرایط احراز درجه کارشناسی ارشد به  
بخش مهندسی عمران

دانشکده فنی و مهندسی

دانشگاه شهید بهشتی کرمان

تسلیم شده است و هیچگونه مدرکی به عنوان فراغت از تحصیل دوره مزبور شناخته نمی شود.

امضاء

نام و نام خانوادگی

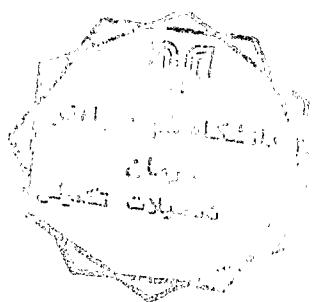
دانشجو: مهدی مقدس

استاد راهنمای: جناب دکتر رضا رهگذر

داور اول: جناب دکتر جواد سلاجقه

داور دوم: جناب دکتر سید مرتضی مرندی

نماینده تحصیلات تکمیلی: جناب دکتر محمدحسین باقری پور



حق چاپ محفوظ و مخصوص به دانشگاه شهید بهشتی کرمان است.

لقدیم به عزیزانم

به همترم، به پاس همایی، محبت و صبر زیباش

به پدرم، به پاس محبت و تلاش بی وقه اش

به مادرم، سرچشم جوشان همروغذا کاری، که زندگی ام برایش بهمنج است وجودش برایم همه مهر

و

به خواهر و برادرانم، بهترین پشتیبانان و یاوران من در زندگی

## تقدیر و شکر:

پاس بی کران دادار یکتارا که، هستیم بخشدید و مربای طریق علم و دانش رسمیون شد و به هنرمندانی روحانی علم و دانش معتبرم  
ساخت. اکنون که به بیاری پروردگار محترم مرا حل انجام این تحقیق به پایان رسیده است، پاسگذار بهم استاید و بزرگوارانی  
هم که از راهنمایی هایشان بره جسم. مرتب پاس صمیمانه خود را از استاد عزیزو گرفتار چنان آقای دکتر رضا حکذر که با  
لطف و صبر فراوان در تمام مراحل انجام و تنظیم پایان نامه، ای جانب را ارشاد نموده و اندوخته های علمی خود را در اختیار  
بنده قرار داده، ابراز می نمایم و موافقیت روز افرون ایشان را از خداوند بجان مسالت می نمایم.

## چکیده:

در این پایان‌نامه رفتار و استقامت بنای گنبد سبز در برابر زلزله مورد بررسی قرار گرفته است. بنای آجری "گنبد سبز" یکی از آثار تاریخی شهر مشهد مقدس می‌باشد که در خیابان آخوند خراسانی معروف به خیابان خاکی و در نزدیکی بارگاه ملکوتی ثامن الحجج علی بن موسی الرضا (ع) واقع گردیده است. وجه تسمیه بنای گنبد سبز مزین به کاشیکاری فیروزه‌ای متمایل به سبز آن می‌باشد. گفته می‌شود این بنا مدفن شیخ محمد مؤمن عارف استرآبادی از عرفای سلسله ذهبیه است. قدمت بنای گنبد سبز به دوران سلطنت شاه عباس اول صفوی باز می‌گردد.

از آنجایی که این اثر از جمله بناهای مهم و با ارزش از نظر تاریخی، فرهنگی و معماری کشور محسوب می‌شود، حفظ و نگهداری آن را می‌توان ارج نهادن به میراث تاریخی و بنیان فرهنگ ملی به شمار آورد. در نتیجه لازم است که پیش‌بینی‌های لازم در باب آسیب دیدگی آن در برابر عوامل طبیعی و انسانی صورت گیرد. در حال حاضر متولی بنای گنبد سبز، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری کشور بوده که احتمام کامل در حفظ، مرمت و نگهداری این بنای تاریخی دارد.

این پژوهش مشتمل بر شش فصل می‌باشد. در فصل اول یا کلیات، به بیان ضرورت انجام این پژوهش و اهداف آن و همچنین کارهای مشابه انجام شده می‌پردازد. در فصل دوم ویژگی‌های جغرافیایی، تاریخی و معماری آرامگاه و یا به عبارت دیگر به معرفی بنا پرداخته می‌شود. مطالب این فصل در بررسی‌های اولیه از بنای گنبد سبز استخراج و جمع‌آوری گردیده است. اطلاعات به دست آمده مشتمل بر مطالب، نقشه‌ها و مأخذهایی است که از مرکز اسناد سازمان میراث فرهنگی و گردشگری برداشت شده و همچنین برداشت‌ها، تصاویر و نقشه‌هایی است که در بازدیدها و اندازه‌گیری‌های محلی از گنبد سبز تهیه گردیده است. در فصل سوم مشخصات زلزله‌های تاریخی و جدید منطقه و همچنین تعیین مشخصات لرزه‌ای محل قرارگیری سازه بیان شده است. در پایان این فصل نیز طیف طراحی که در تحلیل سازه جهت کنترل لرزه‌ای آن به کار برده شده، ارائه گردیده است. در فصل چهارم به نحوه مدل‌سازی هندسی بنای گنبد سبز در نرم‌افزار Solid Works، تعیین مشخصات دینامیکی و مقاومت مصالح و لرزه‌ای سازه و انواع و مشخصات تحلیل‌های انجام گرفته بر روی سازه توسط نرم‌افزار Ansys پرداخته می‌شود. در ادامه‌ی فصل نیز خروجی‌ها و نتایج حاصل از تحلیل‌های انجام گرفته در نرم‌افزار Ansys از جمله نتایج تحلیل ثقلی، مودهای نوسان، تغییر شکل‌ها و ... نوشته شده است. در فصل پنجم با توجه به نتایج به دست آمده

از فصل قبل، انواع روش‌های مقاومسازی بناهای تاریخی و امکان استفاده از این روش‌ها برای سازه‌ی گنبد سبز بررسی گردیده است. در پایان یا فصل ششم نیز نتیجه‌گیری و ارائه‌ی پیشنهادات آورده شده است.

## فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
<b>فصل اول: کلیات</b>	
۱-۱- مقدمه	۲
۱-۲- بناهای خشتی و زلزله	۲
۱-۳- بنای تاریخی گنبد سبز	۴
۱-۴- بررسی تحقیقات انجام شده	۵
۱-۵- اهداف تحقیق	۱۰

## فصل دوم: معرفی بنای گنبد سبز

۲-۱- گنبد سبز	۱۳
۲-۲- موقعیت جغرافیایی	۱۴
۲-۳- زمین شناسی منطقه	۱۶
۲-۳-۱- وضعیت کلی منطقه	۱۶
۲-۳-۲- نواحی پست دشت مشهد	۱۷
۲-۳-۳- نواحی مرتفع دشت مشهد	۱۷
۲-۳-۴- نقشه خطوط لرزاگ ایران	۱۸
۴-۲- پیشینه تاریخی منطقه	۲۱
۵-۲- بررسی کالبدی بنای گنبد سبز	۲۳
۶-۲- کاوش‌های باستان شناسی بنای گنبد سبز	۳۱
۷-۲- خصوصیات معماری	۳۳

## فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
۱-۷-۲ - استفاده بهینه از طبیعت و زمین	۳۳
۲-۷-۲ - سازش با محیط و منطقه	۳۴
۳-۷-۲ - مقیاس انسانی	۳۴
۴-۷-۲ - زیبا سازی تأمین با حفاظت	۳۵
۵-۷-۲ - ریتم، تنوع و حرکت حجمی	۳۵
۶-۷-۲ - تزئینات بنا	۳۶
۸-۲ - مصالح به کار رفته	۳۷
۹-۲ - عناصر سازه‌ای بنا	۳۷
۱-۹-۲ - بارگزاری و انتقال نیروهای رانشی	۳۷
۲-۹-۲ - پی‌سازی	۳۸
۳-۹-۲ - دیوارها	۳۹
۴-۹-۲ - پوشش سقف گنبد خانه	۴۱
۵-۹-۲ - طاق‌ها	۴۲
۶-۹-۲ - نعل درگاه‌ها	۴۲
۱۰-۲ - مرمت	۴۲
۱-۱۰-۲ - مرمت‌های انجام شده بر روی بنا	۴۲
۲-۱۰-۲ - نقد و بررسی مرمت‌های انجام شده بر روی بنا	۴۴
۱۱-۲ - آسیب شناسی	۴۴
۱-۱۱-۲ - عوامل جوی	۴۴

## فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
۲-۱۱-۲- آسیب‌های محیطی و شهری	۴۴

فصل سوم: لرزه خیزی منطقه	
۱-۳- مقدمه	۴۷
۲-۳- زمین ساخت پهنه دشت مشهد	۴۷
۳-۳- گسل‌های اصلی گستره شهر مشهد	۴۸
۱-۳-۳- گسل بینالود	۴۹
۲-۳-۳- گسل فشاری نیشابور	۵۰
۳-۳-۳- گسل فشاری شمال نیشابور	۵۱
۴-۳-۳- گسل فشاری کشف‌رود	۵۱
۵-۳-۳- گسل جنوب چناران	۵۳
۶-۳-۳- گسل جنوب مشهد	۵۳
۷-۳-۳- پهنه گسل سنگ‌بست- شاندیز	۵۴
۸-۳-۳- راندگی بوژان	۵۴
۹-۳-۳- گسل کوه تخت شاه	۵۴
۱۰-۳-۳- گسل امرودک	۵۵
۱۱-۳-۳- گسل توس	۵۵
۱۲-۳-۳- گسل سرخ‌ده	۵۶
۱۳-۳-۳- گسل گوجگی	۵۶
۱۴-۳-۳- گسل فریمان	۵۶

## فهرست مطالعه

عنوان		شماره صفحه
۴-۳- لرزه خیزی گسترده دشت مشهد		۵۷
۱-۴-۳- زمین لرزه‌های دوره پیش دستگاهی یا تاریخی (پیش از سده بیستم)		۵۸
۱-۴-۳- زمین لرزه ۱۱۴۵ میلادی، نیشابور (IO=VII+, ۵/۳ MS)		۵۹
۲-۱-۴-۳- زمین لرزه ۱۲۰۹ میلادی، نیشابور (VII/۶ MS, IO=X)		۶۰
۳-۱-۴-۳- زمین لرزه ۱۲۵۱ میلادی، نیشابور (VII/۳ MS, IO>VII+, ۵/۳ MS)		۶۱
۴-۱-۴-۳- زمین لرزه ۷ اکتبر ۱۲۷۰ میلادی نیشابور (VII/۱ MS, IO=IX)		۶۲
۴-۱-۴-۳-۵- زمین لرزه فوریه ۱۳۸۹ میلادی، نیشابور (VII/۳ MS, IO=X)		۶۲
۴-۱-۴-۳-۶- زمین لرزه ۲۳ نوامبر ۱۴۰۵ میلادی، نیشابور (VII/۴ MS, IO=X)		۶۳
۴-۱-۴-۳-۷- زمین لرزه سال ۱۵۹۸ میلادی مشهد		۶۴
۴-۱-۴-۳-۸- زمین لرزه ۳۰ ژوئیه ۱۶۷۳ میلادی، مشهد		۶۴
۴-۱-۴-۳-۹- زمین لرزه ژوئن ۱۸۵۱ میلادی قوچان-معدن		۶۵
۴-۱-۴-۳-۱۰- زمین لرزه ۲۳ دسامبر ۱۸۷۱ میلادی شمال قوچان		۶۵
۴-۱-۴-۳-۱۱- زمین لرزه ۱۷ نوامبر ۱۸۹۳ میلادی جنوب قوچان		۶۶
۴-۱-۴-۳-۱۲- زمین لرزه ۱۷ ژانویه ۱۸۹۵ قوچان		۶۷
۴-۲-۴-۳- نتیجه‌گیری از بررسی زمین لرزه‌های تاریخی		۶۸
۴-۳-۴-۳- زمین لرزه‌های دستگاهی (قرن بیستم)		۶۸
۴-۳-۴-۳-۱- زمین لرزه ۲۵ مه ۱۹۲۳ میلادی، کاج درخت		۶۹
۴-۳-۴-۳-۲- زمین لرزه ۲۱ اوت ۱۹۲۸ (VIII, ۵/۲ MS, IO=VIII)		۷۰
۴-۳-۴-۳-۳- زمین لرزه ۱۳ ژوئیه ۱۹۲۹ میلادی		۷۰

## فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
۴-۳-۴-۳- زمین لرزه ۴ آوریل ۱۹۷۰ میلادی (MS=VI+, IO=VII+) (۵/۳)	۷۰
۵-۳- ویژگی‌های لرزه زمین ساختی	۷۰
۳-۵-۱- پنهانه لرزه زمین ساخت ایران مرکزی	۷۱
۳-۵-۲- پنهانه لرزه زمین ساخت کپه‌داغ	۷۱
۳-۵-۳- ژرفای کانونی زمین لرزه‌ها	۷۱
۴-۵-۳- بیشینه بزرگای مناسب به گسل‌های موجود در گستره دشت مشهد	۷۲
۳-۵-۵- مقدار پارامترهای لرزه خیزی	۷۳
۳-۵-۶- طیف شتاب مؤلفه افقی و قائم	۷۶

## فصل چهارم: مدل‌سازی و تحلیل

۴-۱- مدل‌سازی هندسه مدل	۷۹
۴-۲- آماده‌سازی مدل در نرم‌افزار ANSYS	۸۶
۴-۳- مفهوم تحلیل دینامیکی	۸۷
۴-۴- هدف تحلیل	۸۸
۴-۵- تحلیل مودی	۸۸
۴-۶- تحلیل طیفی	۸۹
۴-۶-۱- تحلیل طیف پاسخ تک نقطه‌ای SPRS	۹۰
۴-۶-۲- اعمال بار در تحلیل دینامیکی	۹۱
۴-۷- نکات و ضوابط آیین‌نامه‌ای در مدل‌سازی و تحلیل سازه	۹۲

## فهرست مطالب

عنوان	
شماره صفحه	
۹۷	۴-۸- فرضیات تحلیل
۹۸	۴-۹- نتایج تحلیل
۹۸	۴-۱- نتایج تحلیل استاتیکی ثقلی
۱۰۰	۴-۲- نتایج تحلیل مودال
۱۰۰	۴-۲-۱- بررسی مودهای سازه
۱۰۸	۴-۲-۲- حساسیت به ابعاد المان
۱۰۹	۴-۲-۳- تغییرات میرایی بر حسب فرکانس
۱۱۰	۲-۳- تحلیل بنا در برابر زلزله با دوره بازگشت ۲۰۰ ساله
۱۱۳	۲-۴- تحلیل بنا در برابر زلزله با دوره بازگشت ۵۰۰ ساله
۱۱۵	۲-۵- تحلیل بنا در برابر زلزله با دوره بازگشت ۲۵۰۰ ساله

## فصل پنجم: روش‌های مقاومسازی

۱-۵- مقدمه	
۱۱۸	
۱۱۹	۵-۲- روابط محاسباتی
۱۲۰	۵-۳- روش‌های تقویت و مقاومسازی بناهای تاریخی
۱۲۲	۵-۴- استفاده از کابل‌های فولادی
۱۲۳	۵-۵- نمونه‌های اجرا شده با کابل فولادی
۱۲۶	۵-۶- تقویت دیواره‌ها و تیرهای درون گنبد خارجی
۱۲۸	۵-۷- پایداری ساقه‌ی گنبد خارجی

## فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
۵-۸- کاهش نیروی برش پایه با استفاده از ایزوولاتورها	۱۲۹
۵-۹- تقویت مصالح (ترزیق بتون یا سیمان، استفاده از مواد چسبنده)	۱۲۹
۵-۱۰- دیوارهای ایوان‌ها	۱۳۱
۵-۱۱- نفوذ رطوبت به پای سازه	۱۳۲
۵-۱۲- مقایسه شکل و فرم گنبدها	۱۳۲
فصل ششم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات	
۶-۱- جمع بندی و نتیجه‌گیری	۱۳۸
۶-۲- پیشنهادات برای پژوهش‌های آینده	۱۴۰
مراجع	۱۴۱
پیوست‌ها	۱۴۳

## فهرست اشکال

عنوان	
شماره صفحه	
۴	شکل (۱-۱): نمای آرامگاه شیخ محمد مؤمن (گنبد سبز)
۱۳	شکل (۱-۲): نمای جنوب غربی بنا
۱۵	شکل (۲-۲): موقعیت قرار گیری میدان گنبد سبز نسبت به مجموعه حرم
۱۵	شکل (۲-۳): تصویر ماهواره‌ای از میدان گنبد سبز
۱۹	شکل (۴-۲): نقشه زمین شناسی چهار گوش شماره ک-۴ ایران (برگه مشهد)
۲۰	شکل (۵-۲): نقشه پهنه‌بندی خطر نسبی زلزله به تفکیک شهرستان‌های کشور
۲۰	شکل (۶-۲): نقشه پهنه بندی خطر نسبی زمین لرزه در ایران
۲۲	شکل (۷-۲): آرامگاه خواجه ربيع- مشهد
۲۳	شکل (۸-۲): قدمگاه امام رضا (ع)- نیشابور
۲۴	شکل (۹-۲): الف - نمای خارجی، ب - فضای داخلی با پلان "چلیپایی"
۲۴	شکل (۱۰-۲): نمای خارجی از وجه بزرگ‌تر بنا
۲۵	شکل (۱۱-۲): نمای خارجی از وجه کوچک‌تر بنا
۲۵	شکل (۱۲-۲): راه دسترسی به طبقه دوم توسط پلکان در مجاورت هر ایوان در هر ضلع
۲۶	شکل (۱۳-۲): چهار ایوان در چهار ضلع بنا با ابعاد ۲/۶ در ۴ متر و ورودی گنبدخانه
۲۶	شکل (۱۴-۲): پنجره و نورگیر با مشبك چوبی
۲۷	شکل (۱۵-۲): مقطع گنبد دو پوسته‌ای
۲۸	شکل (۱۶-۲): بخش‌های گنبد دو پوسته‌ای
۲۸	شکل (۱۷-۲): طاق نماهای کم عمق واقع در نیم هشت‌های نمای خارجی
۲۹	شکل (۱۸-۲): طاق نمای تزئینی که با تیغه آجری مسدود شده و کاشی کاری شده
۳۰	شکل (۱۹-۲): پلان اندازه‌گذاری طبقه همکف بنای گنبد سبز

## فهرست اشکال

عنوان	شماره صفحه
شکل (۲۰-۲): لوح سنگی یافت شده در گنبد سبز	۳۱
شکل (۲۱-۲): پلان و جانمایی سردا بها (دیوارهای سردا بها با هاشور مشخص شده‌اند)	۳۲
شکل (۲۲-۲): رعایت مقیاس انسانی	۳۳
شکل (۲۴-۲): عناصر باربر و سازه‌ای ساختمان	۳۸
شکل (۲۵-۱): عناصر باربر اصلی گنبد	۴۰
شکل (۲۶-۱): عناصر تکیه‌گاه و مهار کننده نیروهای رانشی	۴۰
شکل (۲۷-۲): ساقه‌ی گنبد خارجی به ارتفاع ۲/۲۰ متر	۴۱
شکل (۲۸-۲): مرمت کاشی‌های گنبد سبز در مرداد ماه سال ۱۳۵۱ ه.ش.	۴۳
شکل (۲۹-۲): مرمت کاشی‌ها و نمای گنبد سبز در سال ۱۳۵۱ ه.ش.	۴۳
شکل (۳-۱): اثر گسل بینالود بر روی تصویر ماهواره‌ای	۵۰
شکل (۳-۲): تصویر سه بعدی دشت مشهد	۵۲
شکل (۳-۳): اثر سامانه‌های گسلی اطراف مشهد	۵۳
شکل (۴-۳): نمایی از پرتگاه گسل توس	۵۵
شکل (۵-۳): پهنه آسیب دیده در زمین لرزه ۱۲۰۹ میلادی نیشابور	۶۱
شکل (۶-۳): پهنه زمین لرزه ۱۸۷۱ م. (۲۳ دسامبر)، شمال قوچان	۶۶
شکل (۷-۳): پهنه زمین لرزه ۱۸۹۳ م. (۱۷ نوامبر) جنوب قوچان	۶۷
شکل (۸-۳): پهنه کلان لرزه‌ای زمین لرزه ۲۵ مه ۱۹۲۳ میلادی کاج درخت	۶۹
شکل (۹-۳): نمودار ژرفایی کانونی زمین لرزه‌های دشت مشهد تا شعاع ۱۰۰ کیلومتری	۷۲
شکل (۱۰-۳): رابطه خطی بین بزرگاهای mb و MS در گستره مطالعاتی	۷۳
شکل (۱۱-۳): منحنی طیف شتاب مشهد، مؤلفه افقی برای دوره بازگشتهای مختلف	۷۷

## فهرست اشکال

عنوان	شماره صفحه
شکل (۱۲-۳): منحنی طیف شتاب مشهد، مؤلفه قائم برای دوره بازگشت‌های مختلف	۷۷
شکل (۱-۴): محیط کاری نرم‌افزار solid works	۸۰
شکل (۲-۴): محیط کاری نرم‌افزار solid works	۸۰
شکل (۳-۴): نمای‌های مختلف از مدل‌سازی هندسی گنبد سبز در نرم‌افزار	۸۱
شکل (۴-۴): نمای سه بعدی مدل در نرم‌افزار solid works	۸۲
شکل (۵-۴): برش طولی از مدل سه بعدی	۸۲
شکل (۶-۴): برش طولی از مدل گنبد سبز	۸۳
شکل (۷-۴): برش عرضی در تراز میانی طبقه اول	۸۴
شکل (۸-۴): برش عرضی در تراز میانی طبقه دوم	۸۴
شکل (۹-۴): روند و مراحل تحلیل سازه‌ی گنبد سبز	۸۵
شکل (۱۰-۴): نمای سه بعدی از مدل مشبنده شده	۸۶
شکل (۱۱-۴): نمای دو بعدی از مدل مشبنده شده	۸۶
شکل (۱۲-۴): برش طولی از مدل مشبنده شده	۸۷
شکل (۱۳-۴): طیف پاسخ تک نقطه‌ای ( $S = \text{Spectral Value}$ , $f = \text{frequency}$ )	۹۰
شکل (۱۴-۴): طیف پاسخ چند نقطه‌ای ( $S = \text{Spectral Value}$ , $f = \text{frequency}$ )	۹۰
شکل (۱۵-۴): نمونه معیار شکست مصالح	۹۳
شکل (۱۶-۴): توزیع تغییر شکل قائم (بر حسب متر)	۹۹
شکل (۱۷-۴): برش طولی از توزیع تغییر شکل قائم (بر حسب متر)	۹۹
شکل (۱۸-۴): مود اول سازه گنبد سبز (بر حسب متر)	۱۰۱
شکل (۱۹-۴): مود دوم سازه گنبد سبز (بر حسب متر)	۱۰۲

## فهرست اشکال

عنوان	شماره صفحه
شکل (۲۰-۴): مود سوم سازه گنبد سبز (بر حسب متر)	۱۰۳
شکل (۲۱-۴): مود چهارم سازه گنبد سبز (بر حسب متر)	۱۰۴
شکل (۲۲-۴): مود پنجم سازه گنبد سبز (بر حسب متر)	۱۰۵
شکل (۲۳-۴): مود ششم سازه گنبد سبز (بر حسب متر)	۱۰۶
شکل (۲۴-۴): تغییر شکل مود هفتم (بر حسب متر)	۱۰۷
شکل (۲۵-۴): تغییرات فرکانس مود اول بر حسب ابعاد المان	۱۰۹
شکل (۲۶-۴): تغییرات میرایی بر حسب فرکانس سازه	۱۱۰
شکل (۲۷-۴): تغییرات شکل سازه بر اثر زلزله با دوره‌ی بازگشت ۲۰۰ سال	۱۱۱
شکل (۲۸-۴): تنش‌های $S_3$ ایجاد شده بر اثر زلزله با دوره‌ی بازگشت ۲۰۰ سال	۱۱۱
شکل (۲۹-۴): تنش‌های $S_1$ ایجاد شده بر اثر زلزله با دوره‌ی بازگشت ۲۰۰ سال	۱۱۲
شکل (۳۰-۴): تغییر شکل سازه بر اثر زلزله با دوره‌ی بازگشت ۵۰۰ سال	۱۱۳
شکل (۳۱-۴): تنش‌های $S_3$ ایجاد شده بر اثر زلزله با دوره‌ی بازگشت ۵۰۰ سال	۱۱۴
شکل (۳۲-۴): تغییر شکل $X-U$ سازه بر اثر زلزله با دوره‌ی بازگشت ۵۰۰ سال	۱۱۴
شکل (۱-۵): مقطع مسجد جامع زنجان	۱۲۳
شکل (۲-۵): مقطع ستون بندی و کابل کشی مسجد جامع	۱۲۴
شکل (۳-۵): پلان مسجد جامع زنجان	۱۲۴
شکل (۴-۵): مقطع بنای تاریخی رخت شوی خانه زنجان	۱۲۴
شکل (۵-۵): پلان رخت شوی خانه زنجان	۱۲۵
شکل (۶-۵): مقطع کابل کشی رخت‌شوی خانه زنجان	۱۲۵
شکل (۷-۵): مقطع کابل‌های به کار رفته در مقاوم‌سازی بناهای تاریخی زنجان	۱۲۶

## فهرست اشکال

عنوان	شماره صفحه
شکل (۸-۵): موقعیت دیوارهای درون گنبد	۱۲۶
شکل (۹-۵): برش عمودی از دیوارهای و تیغه‌های درون گنبد	۱۲۷
شکل (۱۰-۵): موقعیت نصب نوار FRP	۱۲۸
شکل (۱۱-۵): نمونه‌ای از میراگر نیروی برش پایه	۱۳۰
شکل (۱۲-۵): میراگر برش پایه	۱۳۰
شکل (۱۳-۵): تغییر شکل خارج از صفحه‌ی دیوارهای ایوان‌ها	۱۳۱
شکل (۱۴-۵): نمودار مقایسه وزن گنبد سبز با گنبدهایی با فرم‌های مختلف	۱۳۳
شکل (۱۵-۵): نمودار فرکانس مود اول گنبد سبز با گنبدهایی با فرم‌های مختلف	۱۳۴
شکل (۱۶-۵): نمودار فرکانس مود دوم گنبد سبز با گنبدهایی با فرم‌های مختلف	۱۳۴
شکل (۱۷-۵): نمودار فرکانس مود سوم گنبد سبز با گنبدهایی با فرم‌های مختلف	۱۳۵
شکل (۱۸-۵): نمودار حداکثر جابجایی گنبد سبز با گنبدهایی با فرم‌های مختلف	۱۳۵
شکل (۱۹-۵): نمودار مقایسه مودهای نوسان گنبد سبز با گنبدهایی با فرم‌های مختلف	۱۳۶
شکل (۱-۶): تغییرات فرکانس مود اول بر حسب ابعاد المان	۱۳۸
شکل (۲-۶): تغییرات میرایی بر حسب فرکانس سازه گنبد سبز	۱۳۹

## فهرست جداول

عنوان	
شماره صفحه	
٤٩	جدول (۳-۱): مشخصات برخی از گسل‌های مهم محدوده دشت مشهد
۵۹	جدول (۳-۲): مشخصات مهم‌ترین رویدادهای لرزه‌ای تاریخی منطقه
٧٤	جدول (۳-۳): برآورد توان لرزه زایی گسل‌های تأثیرگذار بر گستره دشت مشهد
٧٥	جدول (۳-۴): پارامترهای لرزه خیزی منطقه تا شعاع‌های ۱۰۰، ۱۵۰ و ۲۰۰ کیلومتری
٧٥	جدول (۳-۵): بیشینه شتاب افقی و قائم دشت مشهد (ساختگاه گنبد سبز)
٩٣	جدول (۴-۱): مشخصات مصالح به کار رفته در تحلیل
٩٤	جدول (۴-۲): مشخصات مصالح به کار رفته در تحلیل
۱۰۰	جدول (۴-۳): مقادیر فرکانس و پریود ۷ مود اول سازه
۱۰۸	جدول (۴-۴): حساسیت نتیجه تحلیل مودال به ابعاد المان
۱۱۰	جدول (۴-۵): محاسبه مقادیر $\alpha$ و $\beta$
۱۳۳	جدول (۵-۱): مقایسه پارامترهای گنبدها با فرم‌های مختلف
۱۳۸	جدول (۵-۶): مقادیر فرکانس و پریود ۷ مود اول سازه